

N:o 195.

Af Herr Per Nilsson från Örebro län: Om ändring i 2 § af Kongl. Förordningen angående fattigvården i riket den 13 Juli 1853.

Då jag med flera utaf Andra Kammarens ledamöter vid sistlidne riksdag väckte motion om den förändring i 2 § 1 momentet Kongl. Förordningen den 13 Juli 1853 angående fattigvården i riket, att orden: "Vilja samhällets samtliga, vid sockenstämma i beslutet deltagande medlemmar i afseende på fattigvården fördela samhället i kretsar eller rotar, med åliggande för en hvar af dessa att försörja dithörande fattighjon, vare sådant tillåtet", måtte utbytas mot: "Vilja tvåtredjedelar af samhällets vid kommunalstämma i beslutet deltagande medlemmar efter omröstning i afseende på fattigvården fördela" etc. etc., möttes jag af följande inkast från Andra Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 2 i dess Betänkande N:o 2, att ehuru Utskottet för sin del godkände de skäl, som åberopades för den föreslagna förändringen, kunde Utskottet likväl icke förorda densamma, hufvudsakligen med anledning af "det röstberäkningssätt, som, för besluts fattande å kommunalstämma, nu är stadgadt", samt vid öfverläggningen af ärendet inom Kammaren, der hvarest nästan samtliga ledamöter, som yttrade sig, äfven gillade motionärernas skäl med antagande likväl af Utskottets afstyrkande Betänkande, derföre att momentet 1 af § 2 uti oförmälda Kongl. Förordning upphört att vara gällande i följd af § 1 uti nådiga Förordningen om kommunalstyrelse på landet jemte inledningen af samma nådiga Förordning, hvarpå prejudikat skulle finnas enligt Kongl. Maj:ts nådiga resolution i ett särskildt mål.

Med anledning häraf, och af mina komitenter dertill allvarligen uppmanad samt i följd af den oroväckande grad hvartill fattigvårdstungan är efter år tillväxer, vågar jag äfven vid denna riksdag framkomma med förslag i enahanda syftning, som vid den föregående, i den förhoppning att förslaget, som då, i afseende på skäl och syfte nästan enhälligt gillades, men i anseende till ett mindre tydligt stadgande i gällande kommunalförfattning förkastades, måtte vinna önskad och behöflig framgång. — Det lär väl icke af någon Svensk medborgare kunna förnekas, att fattigvårdstungan är ett bland de svåraste onus som landet har att dragas med och i följd deraf en fråga, hvilken tarfvar en lagstiftning, som icke gör bördan tyngre än den verkligen kunde och borde vara. Att vår nu varande lag är hård, kan väl icke förnekas, då

den enligt vunnen upplysning, efter hvad ofvan antydt är, icke medgifver att fattigvårdssamhällen få indelas i mindre kretsar eller rotar eller ordnas på det sätt, som ej allenast vore för kommunen det minst kostsamma utan ock för den fattige och understödsbehöfvande mest ändamålsenligt och välgörande. Det torde väl vara tid på att allvarligt gå i författning om undanrödjande af ett sådant lagstadgande, nu då fattigdomen i landets alla grenar mer och mer tilltager i en fasaväckande grad, och icke längre låta nu gällande röstberäkningsrätt för besluts fattande i kommunalstämma ligga i vägen för behörigt ordnande af denna viktiga angelägenhet. Det kan ej annat än djupt bedröfva hvarje rättsinnig fosterlandsvän att man skall hafva en i lag stadgad rösträtt att åberopa, hvilken är så orimlig, att en enda medlem kan med sin röst tillintetgöra hvad alla de öfriga, kanhända hundradetals samhällsmedlemmarne anse vara för kommunen nyttigt och ändamålsenligt. Denna lag har dock af en stor allmän mening redan vid dess första tillämpning blifvit utdömd, och man må väl derföre hoppas att den snart skall vinna en önskvärd och på rättvisa grunder byggd förändring.

Väl må jag medgifva att det kan finnas kommuner inom riket, der möjligen ett lagstadgande enligt mitt förslag kunde genom ett från oväldet afviket tillämpningssätt hafva menliga följder, men dessa fall torde väl numera vara få emot den stora allmänhet, som skulle draga fördel af förändringen; dessutom finnes kanske, om man noga granskar, knappt någon lag, som lemnar en sådan trygghet, att väld icke är möjligt, der den väldige finner sig vid att missbruka lagen.

Inom mindre kommuner, der fattigvårdstyrelsen är i tillfälle att personligen känna hela befolkningen och alla förhållanden, är svårigheten naturligtvis mindre för fattigvårdens handhafvande gemensamt för hela kommunen, men i de större, der den personliga bekantskapen med understödstagarne nästan är omöjlig, der blir ock alldeles omöjligt för en fattigvårdsstyrelse att hafva nödigt inseende öfver det hela, följden blir att utdelandet af fattigunderstöd naturligtvis sker ojemnt och kan icke blifva rättvist, der den utdelande icke har personlig bekantskap med de behöfvande. Det heter i fattigvårdsförordningen, att den fattiges arbetskrafter må användas mot erhållande af understöd; detta är visserligen godt och väl, men huru skall fattigvårdsstyrelsen pröfva en obekant understödstagares arbetskrafter eller kunna använda dessa, då kommunen ej eger något gemensamt arbetsföretag? jo, det måste så gå till, att understödstagaren ligger sysslolös under det han förtär understödet, och när detta är slut kommer han och begär mera, hvilket åter under samma förhållande förtäres; allt detta gör att kommunens fattigvård blir mångfaldiga gånger dyrare än om den vore besörjd genom kretsindelning. Det går så till härvidlag liksom i alla andra fall, der gemensamma allmänna företag utföras, de blifva, efter hvad erfarenheten lärt, alltid öfver höfvan dyrare än enskildas. Jag kan således icke finna annat än att indelning i kretsar eller rotar af ett fattigvårdssamhälle skall leda till bättre ordning, minsta kostnad för kommunen och mera

välgörenhet för de fattige. Den fattiges arbetskrafter kan då bättre både till den-
nes och rotens fördel användas; ty om ingen annan utväg till arbete finnes, så
kunna de underhållsskyldige taga den behöfvande till sig i sina hus och jemte föda
gifva honom passande arbete. Underhållskostnaden skall ju alltid i sådant fall blifva
mindre kännbar, enär kontanta utgifter, såsom fattigskatt, i det närmaste undvikas
och fattigvårdsstyrelsen får i väsendtlig mån sitt arbete med debitering, uppbörd och
utdelning af understöd förminskadt. Af hvad jag inhemtat från sådana orter, der,
hvarrest i följd af gemensamt beslut kretsindelning i mer än tio år egt rum och
tillämpats, har jag vunnit det vitsord att något bättre och billigare sätt för fattig-
vårdens ordnande än i mindre kretsar eller rotar der ännu icke kunnat utfinnas; och
jag kan därför icke heller finna någon våda för antagandet af mitt förslag, ty det
är väl naturligt att vid början af lagens tillämpning en billig och rättvis fördelning
af understödstagande och underhållsskyldigheten alltid skulle uppgöras så att hvarje
krets eller rote finge underhållsskyldighet i mån af sitt fyrktal, hvilken fördelning
fortfore i en tid af fem år i sender.

Jag vågar alltså föreslå Riksdagen, att stadgandet i 2 § 1 momentet af Kongl.
Maj:ts Förordning angående fattigvården i riket af den 13 Juli 1853: "Vilja sam-
hällets samtliga vid sockenstämma i beslutet deltagande medlemmar i afseende på
fattigvården fördela samhället i kretsar eller rotar, med åliggande för en hvar af
dessa att försörja dithörande fattighjon, vare sådant tillåtet", måtte utbytas mot:

Vilja två tredjedelar af samhällets vid kommunalstämma i be-
slutet deltagande medlemmar efter omröstning i afseende på
fattigvården fördela, etc.

Stockholm den 26 Januari 1869.

Per Nilsson.
från Örebro läu.

Häruti instämma:
A. W. Uhr.

Eric Olsson,
från Örebro län.